

การบริหารจัดการโครงการประปาตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิรี จังหวัดจันทบุรี

ในตำบลอ่างศิรีประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เนื่องจากไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในตำบล ในทุกๆ ปีจะเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้งจะขาดแคลนอย่างหนัก ในช่วงปี 2539-2544 หน่วยงานราชการต่างๆ เช่น กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ได้สร้างแทงก์น้ำและจัดระบบประปาให้ในตำบล โดยครอบคลุมทั้ง 4 หมู่บ้าน (หมู่ 3,4,6,8) และสนับสนุนให้มีการรวมตัวจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อบริหารจัดการ จัดเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ แต่ด้วยทางกลุ่มฯ ยังขาดความรู้ในระบบการบริหารจัดการ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ด้านการดูแลซ่อมแซมอุปกรณ์ในระบบประปา การจัดเก็บค่าบริการ คณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำคนเดียวรับผิดชอบหลายตำแหน่ง และไม่มีการขยายท่อหลักไปยังอีก 5 เขตที่ยังไม่มีน้ำประปาใช้ รวมทั้งเกิดความขัดแย้งกันเองในกลุ่ม

ในปี 2544 ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำได้โอนภารกิจการบริหารจัดการประปาตำบลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิรีดำเนินการแทน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2547

อำเภอ: มะขาม

จังหวัด: จันทบุรี

ประชากร: 4,637 คน

พื้นที่: 62.7 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น : องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

อบต.อ่างศิรีจึงดำเนินโครงการ "การบริหารจัดการโครงการประปาตำบล" ในปี 2544 โดยทำการปรับโครงสร้างการบริหาร และระบบการให้บริการน้ำประปาตำบลให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค รวมทั้งคุณภาพของน้ำให้ได้มาตรฐานเหมาะสมสำหรับอุปโภคบริโภค

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ปรับโครงสร้างการบริหาร และระบบการให้บริการประปาตำบลให้สามารถครอบคลุมทั่วทุกหมู่บ้าน โดยนำรูปแบบการบริหารจัดการของการประปาส่วนภูมิภาคมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและโครงสร้างของตำบล
2. จัดเจ้าหน้าที่ อบต. ทำการสำรวจพื้นที่ สำรวจระบบน้ำประปาตำบล ความพร้อมของกิจการในการให้บริการ และทำการซ่อมแซมในส่วนที่มีการชำรุด
3. ดำเนินการขุดสระน้ำขนาดใหญ่เนื้อที่ 30 ไร่ และทำการเชื่อมโยงเครือข่าย (ขยายท่อหลักใหญ่) วางระบบแหล่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถทดแทนหากแหล่งผลิตน้ำแห้งใดผลิตได้ไม่เพียงพอ โดยจะมีน้ำจากเครือข่ายอื่นเข้าไปทดแทนได้
4. ออกระเบียบ ข้อบังคับการใช้น้ำดังต่อไปนี้
 - ระเบียบการใช้น้ำ
 - กำหนดอัตรา และราคาค่าน้ำ
5. กำหนดอัตราค่าให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนในตำบล โดยคิดค่าน้ำประปาในอัตรา 7 บาท/ ลูกบาศก์ลิตร และค่าน้ำบาดาลในอัตรา 6 บาท/ลูกบาศก์ลิตร
6. ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในตำบลทราบโดยทั่วกัน เพื่อให้ประชาชนที่มีความประสงค์จะใช้น้ำประปาทำหนังสือสัญญาการรับน้ำใช้ในครัวเรือนกับทาง อบต.

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

- อบต. อ่างศิรีจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการนี้ เป็นเงินทั้งสิ้น 1,480,000 บาท สำหรับ
- ขยายท่อหลักใหญ่ (3 ครั้ง) และชุดสระน้ำ 1,200,000 บาท
 - ค่าจ้างพนักงาน (3 คน) 150,000 บาท
 - ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ 10,000 บาท
 - ค่าสาธารณูปโภค 100,000 บาท
 - ค่าสารเคมี 20,000 บาท

การระดมทุน

อบต. อ่างศิรีมีรายได้จากการจัดเก็บค่าให้บริการน้ำประปาโดยคิดอัตราค่าบริการลูกบาศก์ลิตรละ 6-7 บาท โดยมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 36,000 บาท สำหรับให้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

บุคลากร

1. เจ้าหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่สำรวจตรวจสอบพื้นที่ ปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด และควบคุมระบบจ่ายน้ำประปา จำนวน 2 คน ทำงาน 5 วัน/สัปดาห์
2. เจ้าหน้าที่ อบต. ทำหน้าที่จัดเก็บค่าประปา/ค่าธรรมเนียม และงานเอกสารการสมัครขอใช้บริการ จำนวน 1 คน ทำงาน 3 วัน/สัปดาห์

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน 2544	- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้มีการประชุม หาข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น และมีมติให้โอนระบบประปามาให้กับทาง อบต. บริหารจัดการแทน	คณะผู้บริหาร อบต./กลุ่มผู้ใช้น้ำ
กรกฎาคม 2544	- อบต.อ่างศิรีได้รับโอนกิจการประปาหมู่บ้านจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยโอนประปาหมู่บ้านนี้เป็นการโอนเฉพาะโครงสร้างและระบบเท่านั้น - จัดจ้างเจ้าหน้าที่ตรวจสอบระบบ สำรวจพื้นที่ความพร้อมของระบบในการให้บริการ และทำการซ่อมแซมในส่วนที่มีการชำรุด	คณะผู้บริหาร อบต./กลุ่มผู้ใช้น้ำ
2544	- ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบโดยทั่วกัน และให้ผู้ที่มีความประสงค์จะใช้น้ำประปามาทำหนังสือสัญญาการรับน้ำใช้ในบ้านกับทาง อบต.	คณะผู้บริหาร อบต./ประชาชนในตำบล
	- ดำเนินการจ่ายน้ำให้แก่ประชาชน - ออกระเบียบ ข้อบังคับการใช้น้ำ • กำหนดอัตรา และราคาค่าน้ำ • ระเบียบการใช้น้ำ • ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญของการประหยัดน้ำ	คณะผู้บริหาร อบต.
	-อบต. อนุมัติงบประมาณ จำนวน 1,200,000 บาท เพื่อใช้ในการชุดสระน้ำขนาดใหญ่เนื้อที่ 30 ไร่ และทำการขยายท่อหลักเชื่อมโยงระบบประปาเป็นเครือข่ายถึงกัน	คณะผู้บริหาร อบต.
2545	-ชุดสระน้ำขนาดใหญ่เนื้อที่ 30 ไร่ และทำการขยายท่อหลัก เชื่อมโยงระบบประปาเป็นเครือข่ายถึงกัน เพื่อให้สามารถทดแทนหากแหล่งน้ำใดไม่เพียงพอ สามารถดึงน้ำจากเครือข่ายอื่นเข้ามาทดแทนได้	คณะผู้บริหาร อบต.

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	-เปิดใช้สระน้ำขนาดใหญ่เนื้อที่ 30 ไร่ และท่อหลักอย่าง เป็นทางการ	คณะผู้บริหาร อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

-กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
-การประปาส่วนภูมิภาค

-ตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาในตำบล
-ให้ความร่วมมือ และให้คำแนะนำการบริหารจัดการประปา
ตำบลแก่เจ้าหน้าที่ อบต.

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ระบบประปาในตำบลขาดการบำรุงรักษาและขาดการซ่อมบำรุง เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ ทำให้ท่อส่งน้ำเกิดการเสื่อมสภาพ ชำรุด และส่งผลให้คุณภาพของน้ำไม่ได้มาตรฐานเหมาะกับการอุปโภคบริโภค
2. ประชาชนในพื้นที่ขาดแคลนน้ำในหน้าแล้งของทุกปี โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลจากแหล่งน้ำออกไป จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 5 และ 7 เนื่องจากไม่มีระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ
3. กลุ่มผู้ใช้น้ำประสบปัญหาการจัดเก็บค่าน้ำประปา/น้ำบาดาลไม่ได้และไม่มีเงินทุนสำหรับบำรุงรักษาท่อส่งน้ำ เนื่องจากขาดบุคลากรในการดำเนินงาน
4. ทางกลุ่มผู้ใช้น้ำกำหนดอัตราค่าใช้น้ำประปาไว้ที่ 9 บาทต่อลูกบาศก์ลิตร

หลังการดำเนินการ

1. คุณภาพของน้ำดีขึ้น มีคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมอนามัยว่าสามารถใช้อุปโภคบริโภคได้
2. ประชาชนในตำบลมีน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอและทั่วถึง
3. จัดระบบการบริหารจัดการและการกระจายน้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการจ้างเจ้าหน้าที่ ดูแลรักษาและควบคุมระบบการจ่ายน้ำประปา รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเล็งเห็น ถึงความสำคัญของการนำไปใช้ และความสำคัญของการประหยัดน้ำ
4. อบต.อ่างศิระได้กำหนดอัตราค่าใช้น้ำประปา 7 บาทต่อลูกบาศก์ลิตร และน้ำบาดาล 6 บาทต่อลูกบาศก์ลิตร ซึ่งรายได้จากการจัดเก็บค่าน้ำในระยะเวลา 10 เดือน ประมาณ 360,000 บาท เฉลี่ยต่อเดือน 36,000 บาท สามารถนำมาบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. อบต.อ่างศิระขาดความรู้ในการบริหารจัดการประปาตำบล	1. อบต.อ่างศิระได้ขอคำแนะนำและรูปแบบวิธีการดำเนินงานจากการประปาส่วนภูมิภาค และนำมาปรับเปลี่ยนเพื่อความเหมาะสมของอบต.เอง

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
2. บุคลากรของ อบต.อ่างศิระมีไม่เพียงพอกับการรับผิดชอบโครงการนี้ 3. ในตำบลอ่างศิระไม่มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่จะเป็นแหล่งน้ำหลักในการทำระบบประปาให้ครบวงจร 4. ประชาชนไม่เข้าใจวิธีการ/รูปแบบ/เอกสารเกี่ยวกับการขอใช้น้ำประปาหรือน้ำบาดาลที่ต้องทำเป็นขั้นตอนมากขึ้น	2. อบต.อ่างศิระจัดจ้างพนักงานเพิ่มและอบรมในความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการรวมทั้งระบบการจัดเก็บค่าบริการ 3. ขุดสระน้ำขนาดใหญ่และเชื่อมต่อเครือข่ายท่อประปาเข้าด้วยกัน เพื่อกระจายในไปยังหมู่บ้านต่างๆ ให้ครอบคลุมมากที่สุด 4. ทำประกาศ/ประชาสัมพันธ์/แนะนำ ทำความเข้าใจกับประชาชนในข้อสงสัยต่างๆ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่เห็นถึงความสำคัญของการจัดการน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เล็งเห็นถึงความสำคัญ รวมถึงร่วมกันดูแลโครงการต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการประสบความสำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

โครงการนี้มีความยั่งยืนเนื่องจากอบต.ได้ออกระเบียบข้อบังคับของการใช้น้ำ การคิดค่าใช้จ่ายของการใช้น้ำอย่างชัดเจน และมีการจัดสรรเงินงบประมาณดำเนินการให้กับโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีแผนการที่จะทำครบวงจร ให้น้ำกินน้ำใช้พอเพียงตลอดทั้งปีและครบทุกหมู่บ้านในตำบล

บทเรียนที่ได้รับ

1. บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่เห็นถึงความสำคัญของการจัดการน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนในพื้นที่
2. การพัฒนาและการทำงานในทุกขั้นตอน เกิดจากความมุ่งมั่นและความต้องการของชุมชน โดยปัญหาที่เกิดขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ทำให้โครงการนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถประยุกต์ใช้ได้ โดยต้องคำนึงถึงศักยภาพของแหล่งน้ำที่จะนำมาพัฒนาปรับปรุงก่อสร้างให้เป็นระบบประปาสำหรับท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่การวางแผนดำเนินงานและการบริหารการใช้น้ำร่วมกัน รวมทั้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายประเสริฐ ผลมาก
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิรี
ที่อยู่ : เลขที่ 30 หมู่ที่ 6 ตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
โทรศัพท์ : (039) 389-179

ชื่อ-นามสกุล : พันจ่าอากาศสัมพันธ์ จันทรรักษ์
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างศิรี
ที่อยู่ : เลขที่ 30 หมู่ที่ 6 ตำบลอ่างศิรี อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
โทรศัพท์ : (039) 389-179

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	เลขที่ 30 หมู่ที่ 6 ตำบลอ่างศิระ อำเภอมะขาม จังหวัด จันทบุรี 22150
ขนาดพื้นที่	62.70 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	6,937,105.40 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	15,989,574.49 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	8 คน ทั้งหมด 3 คน พนักงานท้องถิ่น 3 คน ลูกจ้างประจำ 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,500 คน
จำนวนครัวเรือน	1,170 ครัวเรือน
ลักษณะภูมิประเทศของเมืองและ วิถีชีวิตประชาชน	ลักษณะภูมิประเทศของตำบลอ่างศิระ เป็นที่ราบ สลับเนินเขาเตี้ยๆ และมีเนินเขาสูง บางแห่งเป็นแหล่ง ต้นน้ำลำธารเหมาะกับการเพาะปลูกประชากรส่วนใหญ่ จึงมีอาชีพเกษตรกรรม ตำบลอ่างศิระมีจุดเด่นและศักยภาพในการพัฒนา ดังนี้ 1.พัฒนาสวนสมุนไพรจันทบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศน์ 2.ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรรมภายในตำบล 3.ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยสร้างโรงเรือนผลิตปุ๋ย อินทรีย์